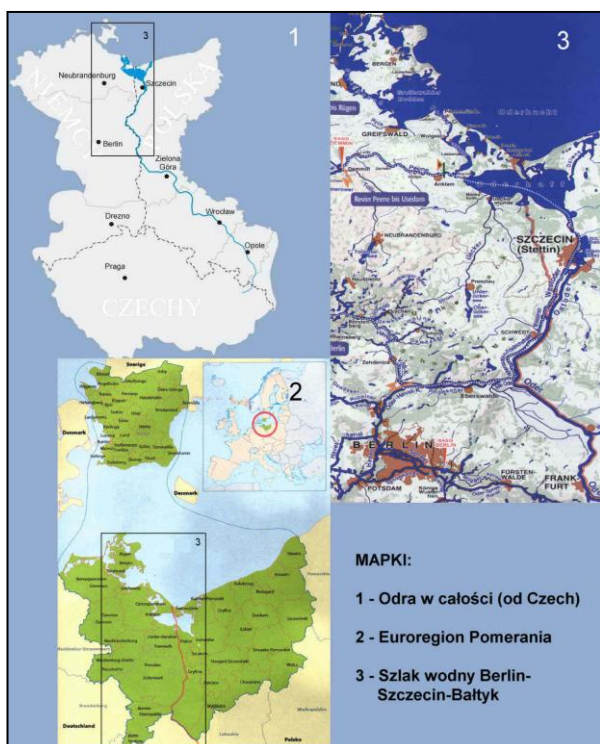

Transgraniczny Klaster Turystyczny

Szlak wodny Berlin – Szczecin – Bałtyk

/TKT – BSzB/.

W 2007 roku w Szczecinie był realizowany ogólnopolski program „Turystyka Wspólna Sprawa”. W ramach wielogodzinnych szkoleń uczestnicy poznali procesy związane z budową i rozwojem produktów turystycznych.

Jednym z uczestników tych szkoleń był również autor niniejszego eseju. Zaproponował on przyjęcie drogi wodnej Berlin-Szczecin –Bałtyk (BSzB) jako produktu turystycznego, który daje duże możliwości budowania nowej marki regionu transgranicznego.

W ramach wspomnianego programu utworzyła się nieformalna **Grupa Partnerska /GP/**. W skład grupy weszły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, przedstawiciele instytucji i organizacji samorządowych oraz organizacji pozarządowych. Wszyscy, choć w różnym stopniu i na różnych polach aktywności mieli związek z branżą Turystyczną. Do dzisiaj działają na terenie gmin, przez które przebiega droga wodna BSzB.

Członkowie **GP** przyjęli tezę, że turystyka wodno-lądowa wzdłuż drogi wodnej BSzB jest wiodącą ofertą turystyczną Pomorza Zachodniego. Wspólnie opracowali projekt produktu turystycznego

(systemowo – sieciowego) pt.:

„Szlak wodny Berlin – Szczecin - Bałtyk”, który postanowili obudować atrakcyjnym programem imprez rekreacyjno-sportowych i wydarzeń kulturalnych realizowanych na wodzie oraz lądzie.

Pierwszym krokiem **GP** było utworzenie bieżącego serwisu internetowego www.bszb.pl informującego o tym co dzieje się w każdy, najbliższy weekend wzdłuż szlaku oraz co dzieło wcześniej.

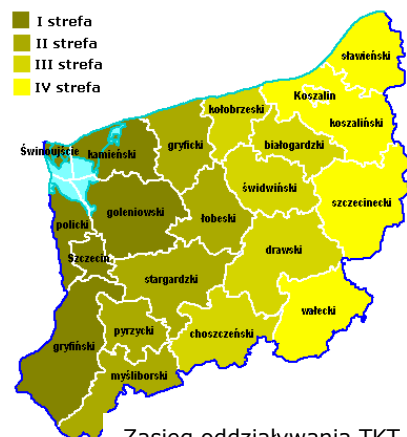
GP zdobyła pierwsze doświadczenia podczas uruchamiania strony internetowej www.bszb.pl. Strona wystartowała 2 sierpnia '07 przed największą w historii Szczecina imprezą żeglarską - Tall Ships Races '07 gromadzącą na nabrzeżach rzeki Odry około dwóch milionów turystów. Tym samym pośrednio potwierdziło się założenie **GP**, że **„Szlak wodny BSzB”** ma szansę stać się na stałe hitem wśród ofert turystycznych Pomorza Zachodniego stanowiąc centralną część, oś Euroregionu „Pomerania”.

„Szlak wodny BSzB” po stronie polskiej jako szlak turystyczny został zdefiniowany dopiero w latach dziewięćdziesiątych podczas promocji regionu w Messe Berlin '90, a stał się dostępny bez ograniczeń po otwarciu granicy polsko – niemieckiej w grudniu 2007. Dostępność do przestrzeni turystycznych między innymi na rozlewiskach Doliny Dolnej Odry i Zalewu Szczecińskiego zwiększona została dzięki:

- likwidacji pasa granicznego,
- likwidacji punktów kontrolnych na rzece Odrze, Zalewie Szczecińskim i lądzie: Kołbaskowie, Gryfinie, Widuchowej, Świnoujściu, Dobieszczynie, Dziwnowie,
- likwidacji uciążliwych odpraw granicznych.

Na akwenach wzdłuż **„Szlaku wodnego BSzB”** po stronie polskiej i niemieckiej znajduje się przeszło 100 portów i przystani. Takiego skupiska miejsc postojowych i różnorodnych dostępnych akwenów jak:

- Bałtyk wraz z Zatoką Pomorską,
 - Morskie wody ostionięte tj. Zalew Szczeciński (polsko – niemiecki) i Kamieński,
 - Wody śródlądowe:
 - jeziora wraz z Dąbiem oraz Miedwiem,
 - rzeka Odra i rozlewiska oraz przekopy,
 - liczne kanały (również o charakterze międzynarodowym) w tym Międzyodrze (200 km kanałów)
- do uprawiania turystyki wodnej i lądowej nie znajdziemy w żadnym miejscu Polski.

Zasięg oddziaływania TKT-BSzB w woj. zachodniopomorski.

Jest to bowiem teren posiadający największą ilość i powierzchnię akwenów w tej części Europy. Tędy przepływają na Bałtyk liczne jachty (morskie oraz śródlądowe, żaglowe i motorowe) z Berlina i Brandenburgii - jest to dla nich jedyne, najkrótsze połączenie wodne z morzem.

Od Szczecina na jachtach żaglowych załogi podnoszą maszty i płyną do Bałtyku na postawionych żaglach. Jachty motorowe bez przeszkód pokonują tę samą drogę wodną. Turyści mają do odwiedzenia po stronie polskiej i niemieckiej przeszło 100 przystani i portów.

Spoglądając na mapę Euroregionu „Pomerania” widzimy, że „**Szlak wodny BSzB**” stanowi jakby kręgosłup jednej, wspólnej przyrodniczo

i historycznie krainy znajdującej się obecnie w obrębie dwóch landów tj. Meklenburgii Pomorza Przedniego, Brandenburgii - po stronie Niemiec i Pomorza Zachodniego – po stronie Polski.

Ten geograficzny układ istniał od dawna i był po trosze gospodarczo wykorzystywany, ale dopiero wejście Polski do państw strefy Schengen, zacierając formalnie przepoławiającą ten region granicę, stworzyło szansę jego turystycznego wykorzystywania.

Sukces Zlotu Żaglowców'07 w Szczecinie ożywił turystykę morską i zalewową na jachtach żaglowych i motorowych. Zwiększyła się liczba przybywających statków morskich i rzecznych do Szczecina. Na tych statkach przybywa od 100 do około 1000 pasażerów. Pasażerowie tych statków oczekują oferty regionalnych produktów turystycznych, które zamierzamy budować.

Obecnie ożywiony tranzyt, jachtów motorowych oraz żaglowych płynących z i do Berlina, Brandenburgii i Meklenburgii Pomorza Przedniego zwiększa zainteresowanie społeczności lokalnych turystyką wodno – lądową i usługami na rzecz przybywających oraz przyjeżdżających turystów. W Szczecinie pojawiły się nowe firmy świadczące usługi czarterowe, które wynajmują jachty morskie, zalewowe i śródlądowe.

Z okazji Zlotu Żaglowców'07 w ramach **GP** wydaliśmy nową mapę nawigacyjną dla jachtów dot. części **Szlaku wodnego BSzB** tj. Zalewu Szczecińskiego i Kamieńskiego.

Działalność Grupy Partnerskiej została doceniona i nagrodzona w 2007 i 2008:

Produkt turystyczny „**Szlak wodny Berlin – Szczecin – Bałtyk**” został uznany za jeden z najlepszych produktów turystycznych w Polsce w konkursie ogólnopolskim "Turystyka Wspólna Sprawa 2007".

„List Gratulacyjny” dla **Grupy Partnerskiej** od Marszałka Województwa Zachodniopomorskiego Norberta Obryckiego z okazji otrzymania nagrody za najlepszy produkt turystyczny w woj. zachodniopomorskim 2007 roku.

„Konik Morski 2007” - nagroda Business Clubu Szczecin, dla Grupy Partnerskiej wręczona za szczególne wydarzenie w kategorii turystyka za rok 2007, podczas Gali Biznesu w Hotelu Park - 11 stycznia'08r.

Podczas spotkań w Biznes Klubie Szczecin zastanawialiśmy się w jakim kierunku warto rozwijać nasze inicjatywy. Stwierdziliśmy, że brak statusu prawnego ogranicza nasze działania w pozyskaniu środków na nasz projekt.

Zaprosiliśmy do dyskusji koleżanki i kolegów z Wydziału Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego. Dyskusja była płodna. Postanowiliśmy, że najlepszą formą prawną dla naszej działalności będzie Stowarzyszenie. Został opracowany statut Stowarzyszenia, który zarejestrowaliśmy w sądzie. Do Stowarzyszenia przystąpiło 25 osób związanych z naszym regionem.

Za cel główny przyjęliśmy wsparcie przedsiębiorczości oraz wyzwalanie inicjatyw partnerskich, które obejmują sektory: publiczny, pozarządowy i prywatny z uwzględnieniem współpracy międzyregionalnej, a w szczególności transgranicznej.

Turystykę wodno-ładową przyjęliśmy jak wiodący dział gospodarki w naszym regionie, który stwarza szansę na wypromowanie nowej marki transgranicznego regionu - dzięki kojarzeniu go z konkretnym, charakterystycznym produktem turystycznym jakim jest „Szlak wodny Berlin - Szczecin - Bałtyk”.

W czerwcu 2008 roku Grupa Partnerska przekształciła się w Stowarzyszenie pod nazwą:
„Transgraniczny Klaster Turystyczny Szlak wodny Berlin-Szczecin-Bałtyk”
/TKT- BSzB/

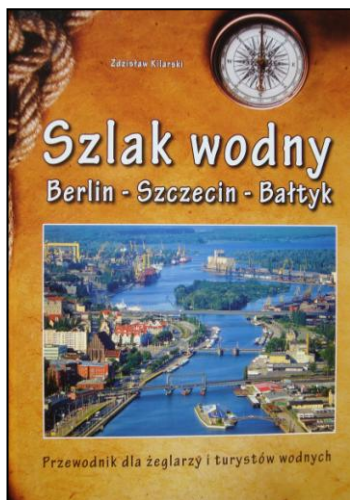
Dużo emocji i dyskusji, podczas spotkań w Biznes Klubie Szczecin, było przy opracowywaniu znaku graficznego – loga (patrz obok). Znak ten opraliśmy o geograficzne granice Euroregionu „Pomerania” w połączeniu z ideą **Klastra** TKT-BSzB gdzie stylizowaną osią główną jest szlak wodny BSzB.

Pierwszym ogólnopolskim sukcesem naszego **Klastra** TKT-BSzB było wyróżnienie w ogólnopolskim konkursie na „Turystyczny Produkt Roku'08” zorganizowanym przez Polską Organizację Turystyczną.

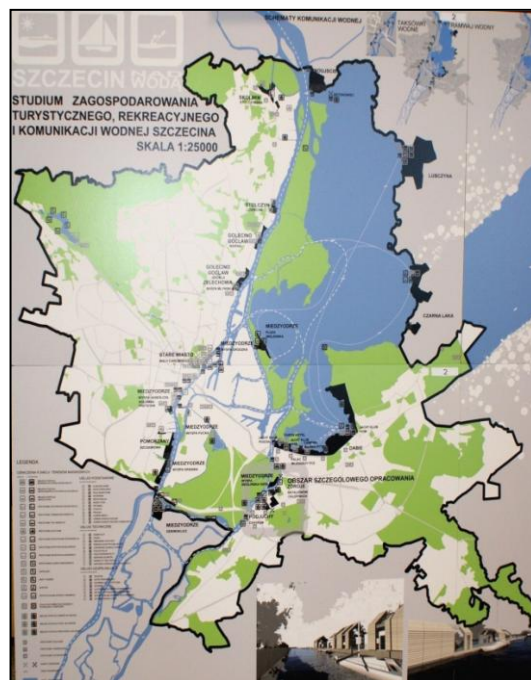

Nasza inicjatywa została również zauważona i doceniona w ramach konkursu „Krajowy Lider Innowacji” – Edycja 2008. W listopadzie '08, podczas seminarium „Innowacje bliżej nas” w Zamku Książąt Pomorskich w Szczecinie, przedstawiciele **Klastra** TKT-BSzB odebrali tytuł : „INOWACYJNA ORGANIZACJA”.

Innowacyjność, którą przedstawiliśmy w konkursie dotyczyła zarówno głównego produktu turystycznego, jakim jest „Szlak wodny BSzB”, jak i **Klastra** TKT-BSzB. Polega ona głównie na spójnym, całościowym potraktowaniu regionu transgranicznego oraz próbie stworzenia platformy współpracy pomiędzy różnorodnymi podmiotami z tego regionu, tak pod względem organizacyjnym, kompetencyjnym, jak i narodowościowym.

Na początku roku 2009 wydaliśmy przewodnik nawigacyjny pt.: „**Szlak wodny BSzB**”. Jest to pierwsze wydanie atlasu – albumu, tzw. locji która jest zbiorem mapy i zdjęć, znaków dotyczących portów morskich i rzecznych w regionem transgranicznym wzdłuż szlaku. Przewodnik stał się szczególnie atrakcyjny po otwarciu granicy w 2007r. na lądzie i wodzie.

W 2009r. odbył się w Szczecinie konkurs pt.: „**Szczecin nad wodą**” w ramach którego zgłoszono projekty związane z turystyką wodną na akwenach w obrębie tego miasta. Laureatami I Nagrody zostali członkowie **Klastra** TKT-BSzB.

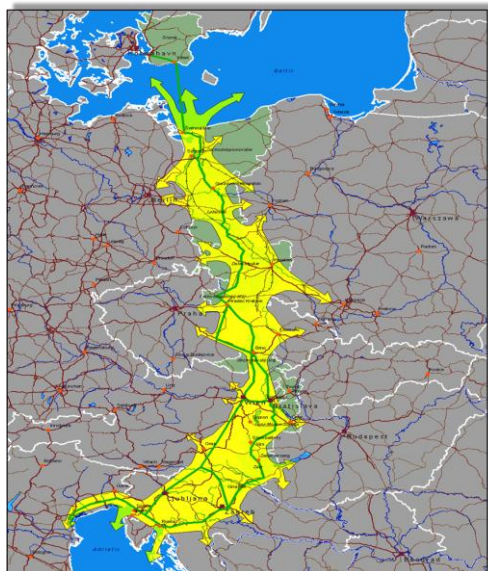

W czerwcu 2010 r., z dużą satysfakcją dowiedzieliśmy się, że nasz projekt pt. : „**Międzyodrze – labirynty Doliny Dolnej Odry**” zdobył uznanie komisji konkursowej „EDEN'10 na najlepszą europejską destynację turystyczną” - Edycja Polska „Turystyka wodna”. Przy bardzo silnej ogólnopolskiej konkurencji (zgłoszono 26 projektów) zostaliśmy wyróżnieni trzecim miejscem. Pierwsza piątka projektów zostanie objęta promocją przez komisję Europejską w roku 2011. Projekty wyróżnione w konkursie Polskiej Organizacji Turystycznej przedstawione są na stronie: <http://www.edenpolska.pl/pl/destynacje-2010/międzyodrze-labirynty-doliny-dolnej-odry/>

Utworzony **Klaster** TKT-BSzB, wraz z otwarciem granicy polsko-niemieckiej, daje nam nowe szanse we współpracy partnerskiej w regionie transgranicznym. Rozwijamy nowe kontakty komunikując się z lokalnymi społecznościami.

W ramach **Klastra** TKT-BSzB postawiliśmy na innowacyjne działania wspierające przedsiębiorczość. Dążymy do rozwijania inicjatywy partnerskich w powiązaniu z sektorami: **publicznym, pozarządowym oraz prywatnym** z uwzględnieniem współpracy międzyregionalnej wzdłuż rzeki Odry po stronie polskiej i niemieckiej.

Pragniemy, aby efektem synergicznym **Klastra** TKT-BSzB było pozyskanie nowych instytucji i przedsiębiorców dla naszego regionu, który zwłaszcza po otwarciu granicy w 2007 r. ma szanse stać się bardziej atrakcyjnym.

Od 2009 roku współpracujemy z sekretariatem Środkoeuropejskiego Korytarza Transportowego **CETC-ROUTE65** działającym przy Urzędzie Marszałkowskim.

Na zaproszenie marszałka przedstawiliśmy w Brukseli referat pt.: „Transgraniczny Klaster TKT-BSzB - *między wizją a praktyką*”.

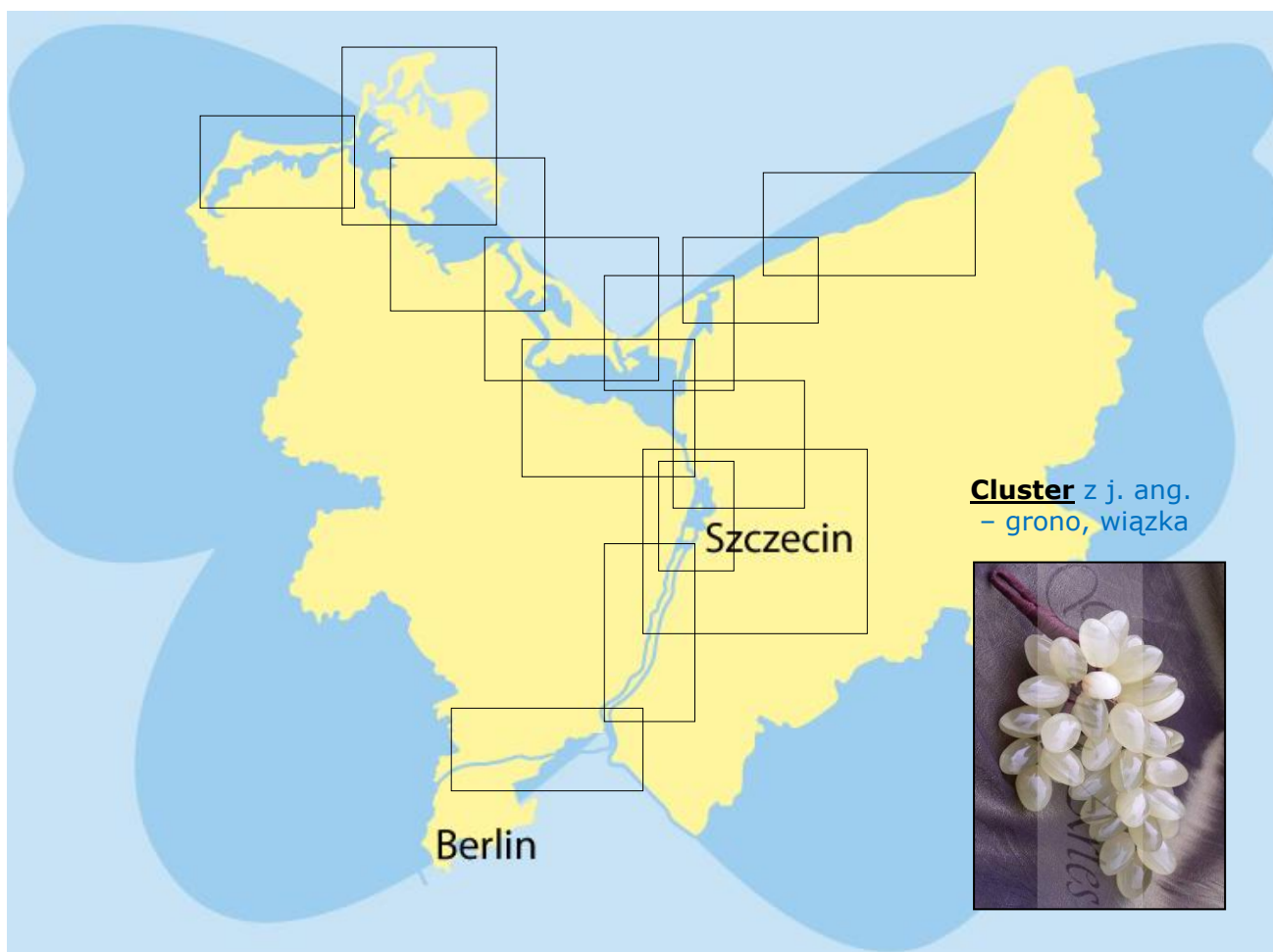
Jest to przykład działań innowacyjnych z uwzględnieniem sektora społecznego.

Nawiązując do jednego z największych w Polsce obszarów przyrody wzdłuż Doliny Dolnej Odry, Zalew Szczeciński, Zalew Kamieński, Zatoka Pomorska pragniemy rozwijać „partnerstwo dla przyrody”, charakterystyczna turystyka wodno-ładową wzdłuż „**Szlaku wodnego BSzB**”, daje nam szanse na budowanie nowej emocjonalnej marki regionu transgranicznego.

Dążymy do wzmocnienia roli Szczecina, jako metropolii, stolicy Regionu Transgranicznego (położonej 145 km od Berlina, 15 km od granicy polsko-niemieckiej), która daje nam szansę budowania nowych sieci współpracy partnerskiej. Efektem tej współpracy winno stać się:

- ożywienie lokalnych instytucji;
- ożywienie lokalnej przedsiębiorczości;
- zmodernizowanie infrastruktury, poziomu jakości życia w małych miejscowościach poprzez rozwój gospodarczy wzdłuż „**Szlaku wodnego BSzB**”;
- stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi współpracy partnerskiej pomiędzy lokalnymi społecznościami gmin wiejskich i miejskich wzdłuż „**Szlaku wodnego BSzB**”;
- spontaniczne zastąpienie „granicy dzielącej” - „granicą łączącą”;
- stworzenie nowych i wyspecjalizowanych miejsc pracy, co w przyszłości może wpłynąć na zarysowanie niemiecko-polskiego biegunowego regionu wokół osi wodnej;
- w dalszej przyszłości – możliwe przyczynienie się do przywrócenia miastu Szczecin pierwotnej funkcji i statusu Centrum Euroregionu „Pomerania”;
- w dalszej przyszłości – możliwość przyczynienia się do stworzenia dwu- lub trzybiegunowej strefy metropolitalnej;
- dalsze rozwijanie współpracy pomiędzy **Klastrem** TKT-BSzB a Wydziałem Nauk o Ziemi Uniwersytetu Szczecińskiego;
- współpraca przygraniczna i rozwijanie inicjatyw budujących nową markę emocjonalną regionu transgranicznego,

Rys. Przestrzeń turystyczna wzdłuż „**Szlaku wodnego BSzB**” nową szansą dla Euroregionu „Pomerania” po otwarciu granicy w grudniu 2007 roku.

Opracował:
dr inż. Zbigniew Zbroja
Przewodniczący TKT-BSzB
Tel.k. 601-58-58-81